

ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และนักวิชาการศึกษาจังหวัด
เกี่ยวกับบทบาทของนักวิชาการศึกษาจังหวัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

นายอรรถ ปานะเจริญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

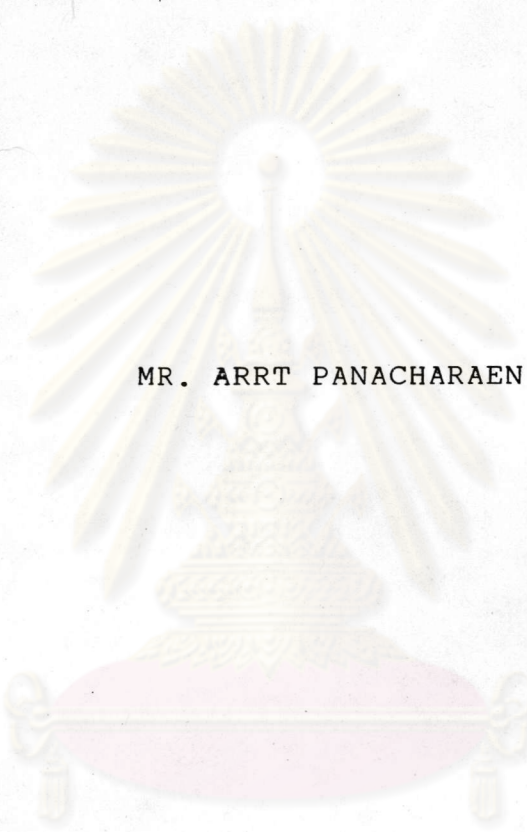
ISBN 974-569-218-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014467

i 10300166

OPINIONS OF LOCAL EDUCATIONAL ADMINISTRATORS AND ACADEMIC OFFICERS
CONCERNING ROLES OF ACADEMIC OFFICERS IN THE OFFICE OF
PROVINCIAL EDUCATION

MR. ARRT PANACHARAEN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of The Requirements
for the Degree of Master Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1987

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ
และนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทของนักวิชาการศึกษา
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

โดย

นายอรรด ปานะเจริญ

ภาควิชา

บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ออนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย คันทิเมธ)

อรรถ ปานะเจริญ : ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด
อำเภอ และนักวิชาการศึกษา เกี่ยวกับบทบาทของนักวิชาการศึกษาจังหวัด
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด (OPINIONS OF LOCAL EDUCATIONAL
ADMINISTRATORS AND ACADEMIC OFFICERS CONCERNING ROLES
OF ACADEMIC OFFICERS IN THE OFFICE OF PROVINCIAL
EDUCATION) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.วิระวัฒน์ อุทัยรัตน์, 128 หน้า

ผลการวิจัยนี้ พบว่า ผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และ
นักวิชาการศึกษาจังหวัด มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า บทบาทที่นักวิชาการศึกษา
จังหวัดปฏิบัติในงานด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้าน ในระดับมากและปานกลาง โดยปรากฏว่า
ในงานข้อมูลแผนงานและโครงการ และงานประสานงานและการใช้ทรัพยากรร่วมกัน
มีการปฏิบัติในระดับมาก ส่วนงานตรวจนิเทศและติดตามผล และงานกิจการพิเศษ
มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชากรทั้ง 3 กลุ่ม ในงานทั้ง 4 ด้าน
พบว่า บทบาทที่นักวิชาการศึกษาจังหวัดได้ปฏิบัติในงาน 2 ด้าน คือ งานข้อมูลแผนงาน
และโครงการ และงานประสานงานและการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย แต่ในงานอีก 2 ด้าน คือ งาน
การตรวจนิเทศและติดตามผล และงานกิจการพิเศษ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งคัดค้านกับสมมติฐานการวิจัย จึงได้ทำการทดสอบ
ความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe) ต่อไป

สำหรับการศึกษาปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษา
จังหวัด ปรากฏผลการวิจัยว่า ทุกงานมีปัญหาอุปสรรคในระดับปานกลาง ยกเว้น
ด้านกิจการพิเศษ พบว่า มีปัญหาอุปสรรคในระดับน้อย

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา:

ARRT PANACHARAEN : OPINIONS OF LOCAL EDUCATIONAL ADMINISTRATORS AND ACADEMIC OFFICERS ROLES OF ACADEMIC OFFICERS IN THE OFFICE OF PROVINCIAL EDUCATION. THESIS ADVISOR : ASSIST. PROF. WEERAWAT UTAIRAT, Ph.D. 128 PP.

The research findings are as follows: The education administrators both at province and district levels and provincial academic officers were of the opinions that roles of the provincial academic officers in 4 categories of work were at high and midium levels. It was shown that work of the data was at high level while supervising and following up, and special task was at midium level.

When compare between 3 groups of population in 4 catagories of work, it was found out that roles that provincial academic officers have played in two categories the data for planning and programing, coordination and joint utilization of resources have no statistically signigicant difference which comply with the hypothesis. For the other two categories of work the findings are as follows: Supervising and following up. For the special project, there was statisidically significant difference at 0.5 level. It did not comply with the hypothesis and the test of Scheffe method concerning the study of problems and obstacles of provincial academic officers, there were problems at the medium level in every work except for the special project, the problems were at the lower level.

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2530

ลายมือชื่อนิสิต *Don M.S.*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *[Signature]*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้ สำเร็จด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ได้กรุณาให้คำแนะนำข้อคิด ช่วยเหลือ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จนวิทยานิพนธ์สำเร็จสมบูรณ์ และต้องขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร. อุทัย บุญประเสริฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อมรชัย ตันติเมธ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณัฐนิภา คุปรัตน์ นายเดชา ทองสุวรรณ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา อาจารย์ ดร. บุญลือ ทองอยู่ อาจารย์ ดร. ประมวล เสนาฤทธิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ ตันยะ อาจารย์ ดร. บังอร ศิลนะชัย คุณทองสุข เบียดนอก และ คุณอนันต์ บำรุงไทย ได้กรุณา ตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมบูรณ์ ตันยะ และ อาจารย์ ดร. บังอร ศิลนะชัย ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ ในการแนะนำขั้นตอนการจัดทำวิทยานิพนธ์นี้มาโดยตลอด

นอกจากนี้ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณที่ได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จากกลุ่มประชากรศึกษาธิการจังหวัด ผู้ช่วยศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ และ นักวิชาการศึกษาจังหวัดเป็นอย่างดี และบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้กล่าวนามมาข้างต้นเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้ หากจะมีความดีของวิทยานิพนธ์นี้บ้าง ผู้วิจัยขอมอบแต่ คุณพ่อ คุณแม่ ของ ผู้วิจัย ที่เป็นที่กำลังใจให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพื่อเป็นเกียรติประวัติ กับวงศ์ตระกูลตลอดไป

ศูนย์วิทยุวิทยุวิทยุวิทยุ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อรรถ ปานะเจริญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	
กิตติกรรมประกาศ.....	
รายการตารางประกอบ.....	
รายการแผนภูมิประกอบ.....	
บทที่	
1 บทหน้า.....	1
ความเป็นมาของปัญหา.....	1
โครงสร้างการบริหารของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	11
สมมติฐานของการวิจัย.....	12
ขอบเขตของการวิจัย.....	12
คำนิยามเฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	17
ประโยชน์ของการวิจัย.....	17
วิธีดำเนินการวิจัย.....	17
ขั้นตอนของการวิจัย.....	18
2 ข้อเขียนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
ความสำคัญของงานวิชาการ.....	22
ความเป็นมาของตำแหน่งนักวิชาการศึกษาจังหวัด.....	23
หน้าที่ความรับผิดชอบตามระดับตำแหน่ง.....	26
งานวางแผนงานวิชาการ.....	28
ประเภทของแผน.....	31
งานการวางแผน.....	32
งานข้อมูล.....	33
งานตรวจนิเทศและติดตามผล.....	34
การติดตามและประเมินผล.....	36
งานประสานงานและกิจการพิเศษ.....	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	41
	ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย.....	42
	ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	44
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
4	การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
	ลำดับเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิด.....	49
	บทบาทหน้าที่นักวิชาการศึกษาในงานด้านต่าง ๆ.....	53
	ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของนักวิชาการศึกษา... ..	71
	ผลการวิเคราะห์คำถามปลายเปิด.....	86
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	95
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	95
	สมมติฐานของการวิจัย.....	95
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	95
	สรุปผลการวิจัย.....	96
	สรุปผลการวิเคราะห์คำถามปลายเปิด.....	100
	อภิปรายผลการวิจัย.....	100
	ข้อเสนอแนะในการใช้ผลการวิจัย.....	102
	ข้อเสนอแนะต่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	102
	บรรณานุกรม.....	104
	ภาคผนวก.....	109
	ก. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ.....	109
	ข. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	110
	ค. หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	121
	ง. สำเนาคำสั่ง.....	123
	ประวัติผู้เขียน.....	129

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	แสดงกลุ่มประชากรและตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	13
2	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง.....	49
3	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่ง....	49
4	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ.....	50
5	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ.....	50
6	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิ.....	51
7	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานงานข้อมูล แผนงาน และ... โครงการ.....	51
8	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานงานตรวจนิเทศและติดตามผล	57
9	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานประสานงานและใช้ทรัพยากร ร่วมกัน.....	61
10	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานงานกิจกรรมการศึกษา.....	64
11	ค่าความแปรปรวนของงานข้อมูลแผนงานและโครงการ.....	67
12	ค่าความแปรปรวนของงานตรวจนิเทศและติดตามผล.....	68
13	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของระดับบทบาทที่ปฏิบัติงานตรวจนิเทศ และ ติดตาม.....	68
14	ค่าความแปรปรวนของคะแนนงานประสานงานและใช้ทรัพยากรร่วมกัน	69
15	ค่าความแปรปรวนของคะแนนงานกิจการพิเศษ.....	69
16	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของระดับที่ปฏิบัติงานกิจการพิเศษ.....	70
17	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัญหาอุปสรรค งานข้อมูลแผนงานและโครงการ.....	71
18	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัญหาอุปสรรค ของงานตรวจนิเทศและติดตามผล.....	77
19	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัญหาอุปสรรค งานประสานงานและใช้ทรัพยากรร่วมกัน.....	80
20	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัญหาอุปสรรค งานกิจการพิเศษ.....	82

รายการแผนภูมิประกอบ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แสดงการแบ่งงานในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด.....	7
2	แสดงอัตรากำลังตามขนาดจังหวัด เล็ก กลาง ใหญ่.....	8
3	ขั้นตอนของการดำเนินการวิจัย	18
4	การเปรียบเทียบข้าราชการพลเรือนสายต่าง ๆ.....	26
5	ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย	42
6	กรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือวิจัย	44

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย